

GLAS

GLASILO DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

RAVNICE

SRETAN USKRŠ

KOGA ŽULJA GLAS RAVNICE?

Kada neki režim želi ugušiti neko glasilo, a ne želi (obično iz razloga glume o demokraciji) to uraditi otvoreno, onda se pribjegava alternativnim rješenjima: stvara se jedan ili više alternativnih glasila s ciljem da se čitalačko tijelo podijeli i razbije. Kad se to postigne, onda se guše i novopokrenuti alternativni listovi.

Druga mogućnost jest ta da se brže bolje "sastanu gnjevni štamparski radnici koji izjave da kategorički odbijaju tiskati to antidržavno šund

đubre".

Treća mogućnost je da se pukne visoka cijena papira i štampanja, tako da se list ne može isfinansirati.

Četvrta mogućnost je da se distributerima naloži da list ne puštaju u prodaju.

Tako je naša suradnica otišla u poduzeće "Duvan" u Subotici i na licu mjesta čula sljedeće: -Već nekoliko mjeseci ova kuća ne distribuira Glas ravnice prodajnim punktovima, jer je direktor Stamenko Damjanović zaključio da se firmi ne isplati prodaja ovog

glasila!?

Potom je čula kako "oni nisu dužni obavještavati povjerioca o prodaji ili ne prodaji njegovog proizvoda - u ovom slučaju Glasa ravnice - jer, kako je to krajnje poslovno objasnio direktor Damjanović - KOGA ŽULJA, TAJ NEK SE ČEŠE.

Umjesto komentara, odgovorit ćemo izrekom kakvu, očigledno, spomenuti inokosni organ najbolje razumije:

-ALAL VERA NA MALOGA BATU!

**SRETNE USKRSNE BLAGDANE
SVIM ČLANOVIMA I
SIMPATIZERIMA
ŽELI
DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA
U VOJVODINI!**

GLAS RAVNICE -Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini- urednik: Vesna Kljajić; fotografija i tehničko uređenje: Branimir Tonković; uređivački savjet: Lazar Merković, Milivoj Prčić, Stipan Bošnjak, Marko Kljajić, Ivo Kujundžić. Izdaje DSHV, 24000 Subotica, trg Lazara Nešića 1/X; tel./faks: (99381)024/51-348; žiro račun: 46600-603-4-3338 SPP Subotica, HRID Subotica. List je registriran kod Pokrajinskog sekretarijata za informacije pod br.651-85/90. Naklada 1000 primjeraka. Glas Ravnice izlazi mjesečno. Godišnja preplata tuzemstvo 50 Ndin, za inozemstvo 100 DM. Cjenik oglasnog prostora: cijela strana 100 DM, pojedinačni mali oglasi 5 DM. Tisak " Studio Bravo" Subotica

DOBRODOŠLA POTPORA

Koncem ožujka i početkom travnja posjetio sam hrvatske zajednice u Bietingenu, Stutgratu, Pforzheimu i Kölnu, ministarstva vanjskih poslova u Bonnu i Beču, te prijatelje u Kršćansko-demokratskoj uniji Baden-Würtenberga i u Austrijskoj narodnoj stranci.

U hrvatskim zajednicama u Njemačkoj veliko je zanimanje za nas, za prilike u kojima živimo i za našu borbu za opstanak. Vijesti strašnoga rata u Bosni i Hercegovini i stanju na okupiranim područjima Hrvatske potiskuju manje senzacionalne vijesti o nama. U susretima s našim ljudima, međutim, nedvojbeno je očito da ratni dim ne zamračuje pogled ljudima prema istoku, prema nama na istočnom krilu hrvatskog etnikuma. Zanimanje za nas je vrlo živo i svi se pitaju kako nam mogu pomoći. Visoko cijenimo tu dobru volju i veselimo se kad vidimo da nas Hrvati po cijelomu svijetu osjećaju kao svoje. U svojim susretima s prijateljima oni ih informiraju o nama, što se onda reflektira i na polje zanimanja političkih stranaka. I oni rijetki oni koji nam svojim utjecajem u medijima, državnim strukturama i politici mogu odista djelotvorno pomoći zbilja se aktivno zalažu za nas. A takva nam je pomoć najpotrebnija: ne smije se dogoditi da dospijemo u sjenu i da nas se zaboravi. Svakome iskrena hvala, kako za najmanji korak što su za nas učinili, tako i za najveću promociju!

Susreti s prijateljima iz Kršćansko-demokratske strane u Baden-Würtenbergu i iz Austrijske narodne stranke kao i u min-

istarstvima vanjskih poslova bio je kao i uvijek vrlo srdačan. Svi smatraju da su naši zahtjevi potpuno opravdani, svi visoko cijene naš miran i demokratski način borbe za ostvarenje naših ciljeva i svi nas ohrabruju da nastavimo ovim putem. Svi su spremni pomoći nam u okvirima svojih mogućnosti, a one nisu male: obje stranke su na vlasti i obje stranke imaju veliki utjecaj na kreiranje politike Europske unije i OESS-a. U svakom razgovoru zaključak je bio isti: imat ćemo to što ćemo sami svojom organiziranošću izboriti, a bitna se promjena mora dogoditi u Beogradu: službeni Beograd mora promijeniti svoju zacemntiranu politiku, mora prestati podupirati rabotu destabilizirajućih elemenata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te napraviti odlučan zaokret u pravcu priznanja novonastalih država na tlu raspadnute SFRJ u okvirima AVNOJ-evskih granica, pristupiti zadovoljavajućem rješavanju pitanja osnovnih ljudskih prava i prava nacionalnih manjina prema međunarodnim standardima. Od toga ovisi svaki napredak. Čim se to dogodi, odmah će se početi s normalizacijom odnosa i otvaranjem vrata međunarodnih organizacija i ustanova. Dok se to ne dogodi ostaje status quo sa svim katastrofalnim posljedicama za koje su odgovorni oni koji nisu spremni promijeniti politički kurs. Dotle se neće početi razvedravati nad nama i uzalud se trudi režim u sredstvima informiranja nebo na plavo bojiti - ono je crno i bit će još crnje, jer strahovito zaostajemo u svemu.

DOM DSHV

U prijašnjim brojevima "Glas ravnice" obavijestili smo javnost da je DSHV stekao lijepu kuću u Subotici koja će biti središnji ured DSHV-a.

Budući da je to do sada bila obiteljska kuća, moraju se učini neke prepravke da bi ona mogla služiti za novu svrhu. Projekt je gotov i sada znamo cijenu preuređenja. Zato

MOLIMO SVE ČLANOVE I SIMPATIZERE DSHV DA SVOJIM NOVČANIM PRILOZIMA POMOgnu UREĐENJE DOMA DSHV

Svoje priloge možete dati putem mjesnih organizacija i podružnica ili direktno uplatiti na žiro račun DSHV 46600-670-8-16 kod SPP Subotica, s naznakom: Za uređenje Doma.

Unaprijed se zahvaljujemo za svaki prilog!

BAČ : održana sjednica DSHV, Podružnica Plavna Oživjeti rad Podružnice!

Nakon više od godinu i pol dana kako je održana zadnja sjednica, 25. ožujka je održana sjednica DSHV, Podružnica Plavna, kojoj su prisustvovali kao gosti predsjednik DSHV gosp. Bela Tonković i gosp. Petar Kuntić.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora DSHV ove podružnice iz mjesta Plavne, Vajske, Bođana te domaćini iz Bača.

Na početku sjednice koju je otvorio predsjednik DSHV gosp. Bela Tonković goste su pozdravili gosp. Stipan Bošnjak i Zdenko Bundić.

Gosp. Bela Tonković je nakon pozdrava izložio prisutnima plan i program stranke. Posebno je naglasio o trenutnom stanju na polju političkog rada te gospodarstvene prilike i mogućnosti što bezbolnijeg preživljavanja u današnje vrijeme ekonomskih neprilika i nestašice. Pošto je ova Podružnica sa najviše poljoprivrednih djelatnika, to je najveće zanimanje pobudila i rasprava o gospodarstvenim mogućnostima. Bilo je nadalje govora i o kulturno-prosvjetnom radu i odgoju mladih generacija, te mogućnostima školovanja u srednjim i višim

školama u Republici Hrvatskoj. Članovi DSHV iz Vajske i Plavne nalaze se pred problemom koji nameće vladajuća stranka, a to je preimenovanje ulica. O tom prijedlogu nisu pitani građani. U Plavni u kojoj je 32 % stanovnika Hrvata u preimenovanju ulica sve što je do sada na bilo koji način bilo hrvatsko izbrisano je, a da stanovnike Hrvate nitko nije ni pitao. Tako da nijedna ulica u novom imenovanju nije dobila ime bilo kojeg znamenitog Hrvata.

Na kraju su donijete odluke da se ožive Podružnica i mjesne organizacije, kao i rad kako na kulturno-prosvjetnom polju tako i na humanitarnom. Svatko od prisutnih je imao pitanje ili problem koji je htio postaviti predsjedniku tako da je vrijeme brzo proteklo. U veselom raspoloženju i zadovoljstvu članovi DSHV su se rastali s nadom što skorijeg ponovnog susreta, ali u svakako boljim prilikama.

Stipan Bošnjak

SAZNAJEMO...

Nedavno su predstavnici SVM-a na čelu sa g. Csubela Ferencom imali sastanak sa članovima SK-PzJ. Na tom sastanku se razgovaralo o problemu, stajalištima i pitanju položaja mađarke manjine u Vojvodini.

Sa članovima SK-PzJ sastala se i delegacija VMDK sa svojim predsjednikom g. Agoston Andrasom.

Predstavnici SVM-a susret su upriličili u Subotici, dok je delegacija VMDK putovala u Beograd...

Prenosimo:

Službena Budimpešta zasad suzdržana glede izjava Margit Savović

ZABRANA MAĐARSKE AUTONOMIJE

"Niti jedna manjina u SRJ nije ugrožena i sve imaju mogućnost očuvanja svog identiteta", posljednja je izjava srbijanske ministrice Margit Savović, zadužene za nacionalne manjine, koju prenose mađarska sredstva javnog priopćavanja. Vojvođanskim Mađarima mrska ministrica mađarskog podrijetla u svom je nedavnom intervjuu rekla da autonomija, koju zahtijeva Demokratski savez Mađara u Vojvodini i njegov čelnik Andras Agoston, nije ostvariva:

Razina samouprave kakvu zahtijevaju pojedine manjine, po mišljenju Margit Savović, vodi komadanju Srbije, a kad bi se mađarskim zahtjevima priključili Albanci, Rusini i Rumunji, od Srbije ne bi ostalo gotovo ništa. U Mađarskoj se i ova, u nizu sličnih izjava iz susjedne Srbije, prenosi bez ikakvog komentara, jer se mađarska vanjska politika, koja je mnogo oštrija kad su u pitanju prava manjina u Rumunjskoj i Slovačkoj, ustručava uputiti oštre tonove Beogradu.

U Budimpešti drže da je Srbija trenutno agresivna pa se mađarska vanjska politika rađe oslanja na politiku čekanja boljih vremena, ipak, činjenica da se u mađarskoj brižljivo prati takoreći svako slovo o položaju Mađara u Vojvodini, pokazuje da će tzv. "SRJ" kad iziđe iz faze mita o velikoj Srbiji, interese mađarske i drugih manjina kad tad biti prisiljena staviti na dnevni red.

Večernji list,
Zagreb 4. 4. 1995.

PRIOPĆENJE VOJVODANSKOG KLUBA POVODOM RUŠENJA NADGROBNIH SPOMENIKA NA KATOLIČKOM GROBLJU U NOVOM SADU

Kao što je već objavljeno u sredstvima javnog informisanja, u noći između 25. i 26. februara 1995 god. nepoznati počinioci su porušili preko 100 nadgrobni spomenika na katoličkom groblju u Novom Sadu. Više političkih stranaka i nepolitičkih organizacija osudilo je ovaj necivilizacijski čin koji dovoljno govori o ličnostima i pobudama njegovih izvršilaca a osuđuje se i u svakoj civiliziranoj državi.

Od službenih organa vlasti do javnosti su doprle samo pretpostavke: prva, da su počinioci grupa narkomana i druga, da se ne isključuje mogućnost smišljene provokacije neke od postojećih nacionalističkih organizacija.

Bez obzira na počinioce dela i njihove motive a pogotovo ako je inspirisano nacionalnom mržnjom, svako rušenje nadgrobni spomenika izaziva međusobno nepoverenje i ugrožava međunacionalne odnose u višenacionalnoj Vojvodini, nacionalne manjine doživljavaju kao pritisak i na sam opstanak, a za svako mesto u Vojvodini pa i za Novi Sad predstavlja građansku sramotu.

Predsednik Skupštine grada Novog Sada, koji kao i predsednici drugih opština nažalost nema odgovarajuće zakonske nadležnosti, i republički MUP, nadležni odgovoran organ vlasti za održavanje javnog reda, jesu osudili rušenje nadgrobni spomenika ali su i obećali da će izvršioći biti brzo pronađeni i javnost o tome blagovremeno obavestena.

Vojvodanski klub sa zabrinutošću konstatuje da ni posle mesec dana republički MUP nije obavestio javnost ko su rušitelji spomenika, da gradonačelnik Novog Sada nije obavestio javnost šta je učinjeno da se srušeni spomenici dovedu u pređašnje stanje, niti je javnost obavestena o preduzetim merama za sprečavanje vandalizma na novosadskim grobljima. Takav njihov odnos prema nemilom događaju u Novom Sadu iritira ne samo Novosađane već i sve građane u Vojvodini i, objektivno, doprinosi opštem osećanju nesigurnosti, posebno nesrpskog stanovništva.

Vojvodanski klub, građansko udruženje koje se zalaže za ravnopravnost svih građana u Vojvodini bez obzira na nacionalnu pripadnost i verska uverenja, podseća merodavne organe vlasti na njihova obećanja i zakonske obaveze, i traži:

1. da republički MUP odmah obavesti javnost o rezultatima istrage i imenuje rušitelje nadgrobni spomenika na katoličkom groblju u Novom Sadu,

2. da se srušeni spomenici odmah poprave do pređašnjeg stanja, prvenstveno o trošku države koja je odgovorna za javni red ili o trošku grada kako bi bila skinuta nezaslužena sramota sa imena nedužnih i čestitih građana Novog Sada,

3. da gradonačelnik Novog Sada odmah obavesti javnost o svojim nadležnostima i, u okviru njih, o merama koje je preduzeo za zaštitu novosadskih grobalja,

4. da Skupština grada Novog Sada na prvoj narednoj sednici otvori raspravu o rušenju nadgrobni spomenika na katoličkom groblju, preispita nadležnosti grada i odgovornost gradskih organa vlasti i, ako je to potrebno, inicira promenu zakona sa ciljem da se obezbede prava i obaveze lokalnih sredina u zaštiti javnog reda, sa pravom raspolaganja pripadajućeg dela javnih prihoda.

Novi Sad
25. marta 1995.god.

predsednik
Stanimir Lazić

Uz formiranje Jugoslovenske udružene levice (JUL-a)

DOBRO DOŠLI, DRAGI PARTIZANI!

Najaktualnija vijest proteklih tjedana svakako je formiranje Jugoslovenske udružene levice (JUL-a). Ovu organizaciju čini - po nekim informacijama 23, po nekim 25 raznih subjekata - stranaka, udruženja i slično, osim njih u JUL-u su i "istaknuti pojedinci", međutim, najveće iznenađenje priredio je izbor predsjednika te organizacije. Malo tko je, naime, očekivao da će to biti reditelj **Ljubiša Ristić**.

Prema onome što je rečeno povodom imenovanja Ristića na ovu funkciju, ispada da su se svi u JUL-u jednoglasno složili oko njegovog izbora. No, kad razgovarate s članovima pojediničano, oni svi odreda ističu svoje neslaganje ovim izborom. Po varoši kruže priče da je Ristiću obećano da će biti upravnik budućeg "beogradskog Broadway-a" koji se navodno gradi na Čukarici, a u "režiji" čuvenog **Žike Muštikle**.

U rukovodstvu JUL-a nalazi se oko trideset članova, a autorici ovog teksta kao glasovitom sitničaru zapada za oko da se među njima nije našao niti jedan Nsrbin ili Necnogorac, premda među komunistima ima i članova drugih nacionalnosti.

Većinu rukovodećeg kadra čine direktori firmi koje još kako tako posluju, što je i razumljivo budući da

se glomazna organizacija, kakav je sada JUL, mora iz nečega i izfinancirati. U JUL-u, kako to priznaju i sami njegovi čelnici, nema radnika. Njih su privukle mahom nacionalističke stranke - tako kažu, a s druge strane, istini za volju, zaista ne poznajem mnogo primjeraka radničke klase koje bi mogao privući - **Ljubiša Ristić**. Šešelj je za njih puno razumljiviji, što je rekla jedna radnica na poluplaćenom odsustvu: "Mirko Jović ne samo da je lep, nego je i strašno pametan i inteligentan." Citava konstelacija jest otprilike i napenaljena tako da plebs privlače nacional-šovinističke vođe. Kako kaže izreka - Seljaštvo je dobro samo za rat i statistiku, a u međuvremenu je negativna pojava.

Prije tri godine, intervjuirala sam **Ljubišu Ristića** i između ostalog, čula i sljedeće:

O nacionalizmu:

-Nikad nisam imao razumevanja ni za srpski ni za hrvatski nacionalizam, a ako bih tokom godina i prihvatio razne nacionalizme u ovoj zemlji kao realnost, šovinizam bilo koje vrste uvek mi je bio i ostao odvratn.

Na moju tvrdnju da je on ipak samo Srbin:

- Ja nisam Srbin. Ja sam Jugosloven! Na mom zidu visi petokraka i

moja slika s Inge Apelt... za predstave koristim uglavnom hrvatske prevode, a u mom pozorištu, kao što vidite, ima ljudi sa svih strana...

Još malo o jugoslovenstvu:

- Uvek sam smatrao da je ideja jugoslovenstva ideja kulture, da je starija od političke ideje. Uvek sam se zalagao da ljudi srodnih jezika, kulture i istorije pronalaze način da zajedno žive i da budu radoznali prema onom što je različito i da ih to obogaćuje.

O KPGT-u:

Pre petnaestak godina mi smo u Zagrebu osnovali jedan kulturno - politički pokret koji se zvao Kazalište - pozorište - gledalište - teatar - i koji je imao za cilj jedinstveni jugoslovenski kulturni prostor, dakle ne jugoslovensku kulturu, niti Jugoslaviju kao državno - političku ideju, već jedan prirodni zajednički kulturni prostor u kojem ljudi različitih nacionalnosti, kultura, jezika i veroispovesti žive i rade, izmenjuju ono što im je važno. U našem slučaju umetnost. Sa tog stanovišta, ja sam jedan od retkih ljudi u čijem se životu ništa nije promenilo i duboko prezirem sve takozvane "promene" do kojih je došlo. KPGT moraće i ubuduće da se bori za iste ciljeve...

O Margit Savović, ministrici

(tada) za ljudska prava i prava nacionalnih manjina:

- Ne slažem se s Vama da je ona najobičnija kreatura! Ona je jedna vrlo mudra i pametna žena!

* Pa neka onda zastupa Vaša prava!

Na ovo mi je odgovorio kiseli osmjeh.

Bilo je tu još riječi i o tome kako "Srbija mora biti vojna sila, samo, jelte, to neće baš biti dobro za narod, s toliko vojske i policije" ...

Osim Ristića, u JUL-u se iz svijeta kazališne umjetnosti nalazi i glumac Desimir Stanojević. On je, ako se sjećate, glumio oca porodice u onoj ultra dosadnoj i prizemnoj seriji "Srećni ljudi". Sad taj umjetnik glumi velikog komunistu. Prije neki dan, list Naša Borba objavio je sljedeći tekst:

"Teorijska osnova levice, kako stoji u programskoj deklaraciji JUL-a jeste svaka misao u filozofiji, nauci, umetnosti i religiji koja doprinosi oslobađanju čoveka od siromaštva, iskorišćavanja, poniženja i neznanja. JUL se, takođe, zalaže za mir i saradnju među narodima, kao i ravnopravnost naroda i ljudi.

Može li, međutim, netko tko je zastupao krajnje desne stavove, čak i više od toga, biti član, štoviše, i kreator i rukovodeći čovek ljevice? Sudeći prema slučaju glumca Desimira Stanojevića, odgovor je potvrđan.

Gospodin Stanojević je, kako Naša Borba saznaje, u avgustu 1990. pristupio Srpskom četničkom pokretu. Za vrijeme boravka u ovoj stranci bio je veoma aktivan - učestvovao na mitinzima, a ljepio je čak i plakate ove partije. Svoju stranku i njene dobrovoljce je, kako kažu u Srpskoj radikalnoj stranci, pomagao i finansijski. U Srpskom četničkom pokretu je bio točno tri godine i mjesec dana, kada je Odbor u Nišu donio odluku o njegovom isključenju iz stranke. Desimir Stanojević je iz SČP isključen zbog "suviše ekstremnih stavova". Tražio je, kako se tvrdi u SRS, iseljenje svih Nesrba iz Niša, ali i šire, dok dobrovoljci ove stranke nisu, prema njegovom mišljenju, smeli da budu pripadnici drugih nacionalnosti. U

vrijeme njegovog isključenja iz stranke, septembra 1993. niškim odborom je predsjedavao sadašnji poslanik SRS Branislav Vakić.

Poznatog glumca iz serije "Srećni ljudi" i pored upornog nastojanja juče nismo uspjeli da nađemo. Nije ga bilo ni u matičnom pozorištu, ni u JUL-u (gdje je tajnim glasanjem izabran za člana Direkcije) niti kod kuće do popodnevničkih časova.

Od rukovodećih ljudi JUL-a Naša Borba je dobila informaciju da je Stanojević od početka inicijative Odbora za formiranje ovog Udruženja bio član rukovodstva. Uredno je ispunio pristupnicu i prisustvuje svim sastancima.

- Lepeza stranaka i bivših članova stranaka je tako široka da mi, jednostavno, ne želimo da proveravamo ljude koju se učlanjuju ili su aktivni u Udruženju - kažu u JUL-u i dodaju da "ako neko hoće da nešto slaže, onda je slagao sebe".

Zanimljivo je da se povijest ponavlja: koliko je samo njih u Drugom svjetskom ratu otišlo u četnike, a vratilo se kao partizani. Živo nas interesira hoće li nakon ovog rata biti poneki četnik koji će do kraja ostati - četnik.

V. Kljajić

HOROSKOP

Na fotografiji vidite dvije poznate dame, ovog puta u vrlo srdačnom razgovoru.

Kako su na ovom prostoru vrlo aktivni i aktualni kojekakvi proroci, zvjezdočatci, astrolozi, vračare i magovi, nije nikakvo čudo što se zna da je jedna od ovih dama u horoskopu rak, a da je drugoj rak u podznaku. Kako "glasovita balkanska propočica" Kleopatra predviđa da će za kratko vrijeme ovim prostorom zavladatai "ženska osoba rođena u horoskopskom znaku raka", nikakvo čudo ako nam predsjednica države bude - Zorica Brunclik.

"MAJKA" (MAĆEHA VAMPIR)

Još kao dite čitao sam, a docnije i gledao filmove o vampirima. Isprva sam se plašio, a kad sam shvatio da je to samo plod mašte, zabavljao sam se i uživao gledajući te filmove.

Dode vrijeme da se ponovo plašim vampira, i to ne nekog imaginarnog iz Zakarpatja, već stvarnog i to iz Beograda! Da, da, iz glavnog grada zemlje koja nam se natura kao majka, a ni maćehi ni do koljena nije. Veoma vještom, ma otkud vještom, nasilničkom politikom, u bukvalnom smislu je etnički očistila i pročistila sve službe. Pa i kljasti mogu na prste pobrojati koliko je nevladinih ljudi u recimo primjerice, državnoj bezbjednosti, u miliciji, (dakaako onih patroladžija se još nađe koji se ne krste s tri prsta), školstvu, da i ne spominjem visoko školstvo. Nadalje sudstvo? Koliko li je samo Božovićeva kuma metli istrošila dok nije pomela "nesrpsko smeće" iz srednjih i ostalih škola.

Ipak, Božinović je vjerovatno, da ne kažu, baš ni jedan, zadržao po nekog mađara, od kojih je imao, ili se nadao da će imat korist. Čudi me kako nitko, dakako osim moje malenkosti, nije napisao ni slovca o naprasnoj smjeni direktora i to mjesec - dva prije kraja školske godine? To je bio čist demokratski potez! A tek što kaže naša "Cićolina" da manjine imaju više prava, maltene od Amera u Americi.

Ja bih je priupitao: kad je posjetila jednu školu na hrvatskom jeziku? Kad se već toliko hvali rusinskim, slovačkim i romskim i da ne nabrajamo dalje. Prije par godina, slušao sam na radio Subotici kako gospodin Tonković hoće da "uveze" nastavnički kadar iz Hrvatske! Poenta je bila u tome da tri koljena unazad moraju dokazivati hrvatstvo, maltene digla se i kuka i motika, i od strane Bunjevaca Hrvata, a da ne pričam o drugim.

Najžalosnije je to što gosp. Tonković to nikad nije izjavio, a Savovička je na osnovu pisanja laprdala (novinara) zasnovala svoj napad i zgražanje, dakako bez prehodne provjere. Još žalosnije je to što osim u Glasu Ravnice ni u jednom sredstvu priopćavanja gosp. Tonković to nije mogao demantirati.

Kćeri i sinovi "Naše majke" toliko su revni, da joj udovolje, da izmišljaju kako bi joj udovoljili. (Vraga udovoljili! Čuvaju svoje pozadine u fotelji i džepove od propuha)

Pa tako država ti ne plati žitarice, a pošalje svoje hajduke u pljenidbu (pljačku). Da naftu seljaku tek da ode do njive, pa se hvali kako je pomogla poljoprivredu, a kad taj isti seljak kupi u inozemstvu, otme mu i još ga proglasi državnim neprijateljem, jer nije nekom maminom sinu dao bar pola u ime poreza, prireza iliti akcize.

Najnoviji genijalni potez

naše "majke" je carina na sve i svašta. Pa zar ova država nije svjesna koliko je ovaj narod izžmikan? Zar mora ko vampir da mu i posljednju kap krvi isisa? Efekat je sto posto. Čim su udarili carinu, roba je i više od sto posto otišla gore. Jadnog Avramčića (Dinar) prebili su tako da se razbio na pola. Pa tko tu izigrava majmuna? Koja budala još vjeruje da može dobiti DM za dinar? Prije izvjesnog vremena, bio sam na granici. Valjda ni GSP (geheime Staat polizei) nisu gore postupali sa Židovima, nego "naši" carinici s narodom. No, ako se uzme u obzir, koliko je inozemaca u policiji i carini, nije se ni čudit.

Nisam se žurio. Parkirao sam tik do "Free shop-a" i posmatrao bijedu našeg naroda. Da, bijedu i očaj na licima. Sad mi je bilo jasno zašto mađarski carinici ne gledaju, već uz osmijeh propuštaju uz propratne riječi: "Već će vas vaši vratiti, ako nosite nešto." Gledam tako jednu stariju ženu - vraća se prema Mađarskoj s naše strane. Gorke suze je obilno začinila sočnim psovkama na račun carinika, države i njenih šefova. (Ne bih htio pominjati uvažena i sada, zakonom zaštićena imena). Pokušajte si predočiti jednu ženicu šezdesetih godina, mršavu i pogurenu, koliko ona može prenijeti u jednom cegeru? Gospodin zeleni lupio se po trbuhu i palo mu na pamet da majka država može dobiti sto dinara, pa je tako i ocarinio

ceger, ne gledajući ni sadržinu.

Dakako, starica vjerojatno nije imala, a i da je imala, nije bila voljna platiti, pa se vratila u međugranični pojas, da bi pokušala Bog zna na koji način prijeći bez ili uz razumniju pristojbu. Nešto me zaboljelo, opeklo u dubini duše. Pa zar nam nije dovoljno nevolje? Nepravедne sankcije? Hoće nas ubijediti da je cijeli svijet lud i blesav i ne voli Srbe? Pa više pd četrdeset postotaka kod nas jest nesrpski živalj! Kako sad nitko ne spomene lajtmotiv i fitilj rata - gdje je jedan Srbin, tu je Srbija. ne, sad su nam drugi krivi i ne ispašta samo srpski živalj. Dakako, oni pravi krivci i ne osjete. Udaraju poreze i carine kako bi obezbijedili vlastitu zaštitu (miliciju).

Ne znam kako bi ocarinili Kerkeza, glavnog jančiku carina, rad prenijetog viskija, onomad, kad ga je gosp. Panić istjerao iz Europe na balkan. Dakako, on je taj viski prenio u stomaku i vaskularnom sistemu, pa to vjerojatno i ne podliježe carini, al količina je bila na zavidnom nivou. Možda je čak dobio nagradu za što tu količinu omraženog zapadnjačko - kapitalističkog pića nije uništio na račun državne reprezentacije.

Dobro naš narod kaže: "U svakom zlu ima nešto dobro". No kad bolje pomislim, u ovom našem zlu nema ništa dobro osim što nije gore.

Ponekad mi padne na pamet Deniken. Često si pomislim da možda neki van

Subotica: posjeta čelnika stranaka i općine Preševo RAZMISLJATI O ZAJEDNICKOM NASTUPU NA IZBORIMA

Sedmi travnja ove godine, Suboticu su posjetili čelnici stranaka iz Preševa i to: iz Stranke za demokratsko djelovanje predsjednik g. Rizah Halimi i Behljlulj Nasufi, poslanik u narodnoj skupštini Republike Srbije, te predsjednik Demokratske partije Albanaca iz Preševa g. Zećirija Fazliju.

Najprije su posjetili SO Subotica, gdje su razgovarali s dopredsjednikom Stankom Kujundžić i predsjednikom općine g. Kasza Jozsefom, koji se kasnije pridružio, s g. Lazarom Vojnić Hajduk.

Nakon razgovora s predstavnicima SO Subotica, razgo-

varali su s delegacijom DSHV - gđom Stankom Kujundžić i g. Antunom Skenderovićem, potpredsjednicima stranke.

Ocijenjeno je da se sada u politički život ponovo ubacuju političari iz bivših režima (JUL i sl.) s argumentima da je stanje u njihovo vrijeme bilo bolje i da oni bolje znadu voditi političke poslove. Također je zaključeno da bi već sada trebalo razmišljati o zajedničkom nastupu u Beogradu na sljedećim izborima i da bi se već sada trebalo za to pripremati.

G. Halimi je ponovno pozvao predstavnike DSHV da posjete Preševo.

zemaljci vrše opite i sigurno se već i sami čude dokle seže ljudska glupost u balkanskom pakovanju. Kad li će ovom narodu proći devet dana, pa da im puknu oči, da vide ko ih i kamo vodi? Ili ipak stoji sentenca "Svaki narod ima onakvu vlast kakvu zaslužuje".

Da, ali što je s nama ostali ma koji nismo u mogućnosti utjecati na izbor te iste vlasti? Strpljenje i čekanje.

Strpljen - spašen!

Slobodni strijelac
prekogranični putnik

OVIM PUTEM SE ZAHVALJUJEMO SVIM ČITATELJIMA, SURADNICIMA, SUGOVORNICIMA I BROJNIM LJUDIMA DOBRE VOLJE KOJI SU NAŠOJ REDAKCIJI UPUTILI ČESTITKE U POVODU 50-TOG BROJA "GLASA RAVNICE". BEZ SVIH VAS MI NE BISMO BILI ONO STO JESMO.

Naša redakcija organizira

TEČAJ ŽURNALISTIKE

Ako ste zainteresirani da naučite osnove novinarstva javite se na telefon:

024/51-348

Razgovor s Dušanom Bogdanovićem, urednikom novosadskog izdanja Naše Borbe
(II dio)

KAD GRME TOPOVI ČUTE MUZE

*** Ubeđen sam da smo uleteli u unapred spremljenu zamku i da ne znamo ko povlači konce. Ubeđen sam da to nisu ona šestorica, ali zaista još ne mogu da dokučim ko je to. Ne mogu da verujem da neko hotimično vodi svoj narod u pogubljenje, bez obzira o kome je reč.***

gr: Kako ste reagirali kada se već vidjelo da je rat na ovim prostorima neizbježan?

- Bio sam ubeđen da se to kao i sada može desiti samo drugima. U prvim danima rata, kad je sve bilo onako nedefinisano i fluidno, kad je vojska išla kao da sredi situaciju u Sloveniji, kad se nije znalo ko tu koga sređuje, kad se imalo Predsedništvo bez prave funkcije, sa prvim ljudima u državama koji su u stvari bili nosioci odluke, o vojsci koja kao nešto ratuje, a u stvari mladi ljudi svih nacionalnosti nisu znali kako se postaviti - da li ići za tom svojom vojskom koja kao ide u deo svoje postojeće države, pa se još živo sećam slike sa tadašnjeg Yutela - neki momak Hajrudin u nekoj slovenačkoj vukojebini, da oprostite, reporter ga pita: Šta radite, a on odgovara: .Pa oni nas kao napadaju a mi se kao branimo... Sve je izgledalo tako krajnje naivno, dok nije postalo sve vrlo ozbiljno. E sad u to vreme, a i danas uostalom mislio sam da se - da je bilo samo malo razuma - moglo sve rešiti na civilizovaniji način. Ali, negde sam pročitao i mislim da je to sindrom minimalnih razlika. Svađaju se samo Flamanci i Valonci, Srbi i Hrvati, Česi i Slovaci, al ne Eskimi i Gabonci. Kad pogledate recimo Hercegovce isti govor, isti mentalitet... isti narod koji je razdel-

jen na različite bogomolje i zato su ti sukobi toliko krvavi. Ako se dogodi da se dva brata potuku, onda se oni baš do krvi potuku. Ti ne možeš da imaš emocionalni odnos prema nekom koga ne poznaš. I zato sam bio izbačen iz ravnoteže zbog svega što se dešava sa mojom zemljom. Nemajte odmah reći da sam Jugonostalgican. Pojma nemam šta sam!

gr: Što je iniciralo sukobe? Koja je kap prelila čašu?

- Vidite, sve velike stvari se dešavaju malim povodom: kad pogledate koliko je u ovom veku bilo političkih atentata, a samo jedan je bio dovoljan da se krene u I svetski rat, jer su konstelacije bile tako raspoređene da Princip puca u Ferdinanda. Analizirajte sve crne hronike u poslednjih deset godina, pa ćete videti koliko je bilo ubistava u svatovima i koliko je bilo baš međunacionalnih ubica i žrtava - ali je bilo dovoljno baš ovo da se desi na Baš Čarsiji. Hoću da kažem da su stvari bile suviše spremne da mi, mali, obični ljudi nismo ni svesni da smo uleteli u unapred spremljenu zamku i da ne znamo ko povlači konce. Ubeđen sam da to nisu ova šestorica, ali zaista još ne mogu da dokučim ko je to. Ne mogu da verujem da neko hotimično vodi svoj narod u pogubljenje, bez

obzira o kome je reč.

gr: U rat se krenulo, između ostalog, i zbog navodno ugroženog srpstva i srpskog nacionalnog interesa. Šta je u stvari srpski interes?

- To je ključni problem i daleko pametniji, mudriji i informisaniji od mene nemaju rešenje "Srpskog interesa". Bilo je nekoliko pokušaja, organizovanja srpskih sabora, sa većom ili manjom podrškom SANU, nezavisnih intelektualaca, upravo da se dođe do embriona ako ne i konačnog rešenja srpskog nacionalnog interesa. I mnoge su stvari tu nejasne - ako uzmete u obzir onu figuru "Svi Srbi u jednoj državi" pa konačno, oni su i bili u jednoj državi. Ja se nešto ne sećam iz onog vremena da su Srbi u Ljubljani, ili Sarajevu ili Zagrebu ili Skoplju bili građani drugog reda. Šta više, među njima su mnogi bili na ključnim mestima - recimo od Veljka Kneževića preko Gorana Radmana - svi su bili Srbi. I da ne pričam dalje, s obzirom da je bila neka druga partijska struktura tada važnija od nacionalne. Pripadanje Partiji bilo je podjednako važno, ako ne i važnije od pripadanja naciji.

gr: Kako dalje? Kako riješiti recimo "srpski problem" u Hrvatskoj?

- Objektivno - nema te hr-

vatske vlasti koja će pristati da se odrekne Krajina, niti te srpske vlasti koje će pristati da prepusti Srbe sa tih prostora. Ali, ako Hrvatska bude demokratska i ekonomski jaka, može se desiti da ona privuče te ljude. Anali-zirajte - kuda je otišao najveći broj odbeglih ljudi? Na zapad. Pet do deset posto je otišlo u Mađarsku, nešto malo u Slovačku, a niko nije otišao u Rusiju, Rumuniju ili Bugarsku, nego su svi otišli na Zapad jer će se tamo brže involvirati i lakše pronaći svoj mikrosvet. E, samo tako jedna razvijena buduća Hrvatska koja će moći to da apsorbuje na pravi način - onda ovoj državi to srpsko pitanje neće biti toliko bitno. Inače, strašno sam skeptičan da će se tu nešto kao rešiti nekim dogovorom Milošević - Tuđman, ili bilo koga drugog, jer taj narod je već pet godina u ratu i to mora da se uzme kao činjenica, ma šta mi o tome mislili i s nekih olimpijskih visina apsorvirali kako ljudi "mogu i moraju živeti u miru" oni to najbolje znaju. Oni su se potukli sa svojim komšijama - ne mi.

gr: Da se vratimo svakodnevicu: u jeku smo kampanje Ministarstva za kulturu Srbije. Mogu li se sva novokomponirana "dostignuća" anulirati dekretom?

Kaže se - KAD GRME TOPOVI, ČUTE MUZE- to je jednostavno sistem spojenih sudova. U takvom emocionalnom naboju, kakav sobom nosi rat takav pristup jednostavno postaje dominantan i prihvaćen. Jer - i danas imate mnogo sveta koji kad nešto vidi na televiziji - prestaje sa svakom skepsom. Mislim da je to jedan od razloga

što su ovi veliki manipulatori mogli tako da se ponašaju: veliki broj ljudi isključuje svaku sumnju kad nešto vidi na TV-u. I kad ih tako davite sedam puta dnevno od ranog jutra na svim TV kanalima, kojekavim zapevanjima - nekim anadolsko-grčko - špansko - šumadijskim urlicima, to postaje užasan presing. I sam sebe se užasnem kad shvatim da mi se u glavi vrti neki užasni refren koji sam pokupio negde uz put - vozeći kola, ili sedeći u kafeu... I sad možete misliti koliki je to presing na mladu generaciju: u Beogradu i Novom Sadu imate vrhunske diskoteke koje su pretvorene u folkoteke, gde mladi ljudi upicanjeni i maksimalno dizajnirani - ne bi se postideli bilo koje evropske diskoteke - odlaze tamo i pet šest sati slušaju te idiotske pesme. Mogu oni slušati i Stinga, i Bjork, ali imaju potrebu i za ovim!? Mogu da razumem da neko voli narodnu muziku i da u nekim prigodama odigra kolo, ali, ovde imaju mešavinu repa i ko zna čega još, i ta koreografija je krajnje komična: tu se nešto kao drže za ruke kao da je kolo, ali nije kolo... Ne znam kako ćete vi to objasniti obzirom da se više krećete, ali na Koponiku od pre godinu dana, pa potom intenzivnije i na radio stanicama desi se da bude po nekoliko spojenih blokova muzičkih grupa i pevača iz nekadašnje Jugoslavije, posebno iz Hrvatske: najčešće se slušaju E. T., Josipa, Parni valjak... znam po svojoj ćerki da tu muziku slušaju dvadesetogodišnjaci ...

V. K.

Susreti

Nakon susreta sa patrijarhom srpske pravoslavne crkve G. Pavlom u srijedu 8. ožujka 1995. načelnik ureda Republike Hrvatske Dr. Zvonimir Marković bio je gost u nedelju 12. ožujka gosp. Irineja Bulovića, episkopa i vladike bačkog u Novom Sadu.

Nakon nedjeljnje liturgije kojoj je dijelom prisustvovao i gosp. Marković sa potparolom (glasnogovornikom) Hrvatskog ureda u Beogradu, gosp. Davorom Vidiš (em), ugledni gosti vladike Irineja našli su se i za stolom u vladičanskom dvoru u N. Sadu, u kojem je domaćin pripremio ručak za visoke goste.

Tom prigodom razgovaralo se o nekim aktualnim problemima. Među ostalim i o planu i želji G. Irineja da uz saglasnost vladika pakračkog i daljsko-osječko-poljskog posjeti područja pakračke i daljsko-osječko-poljske eparhije.

G. Irineju je naime, stavljeno otvoreno do znanja da su Lukijan pakrački i Lukijan daljsko-osječko-poljski "personae non gratae" u Hrvatskoj.

Razgovarali su i o pitanju što skorijeg povratka pravoslavni svećenika na područja koja su napustili, s početkom agresije na Hrvatsku od strane JNA i Srbije, što bi bio i poticajan momenat da se počnu vraćati i vjernici za svojim pastirima.

Također je bilo govora o mogućnosti povratka prognanih svećenika i vjernika Hrvata katolika i ostalih, na područja pod okupacijom što bi i bio pomak u procesu mirne reintegracije okupiranih hrvatskih teritorija u ustavno pravni poredak Hrvatske (države).

Marko Kljajić

Interview: dr. Dušan Bilandžić, savjetnik Ureda Republike Hrvatske u Beogradu

MASE IMAJU VEĆU MOĆ TRPLJENJA NEGO ŠTO SE TO IKAD MOGLO I ZAMISLITI!

*** Nedavno je Brodski u jednom interviewu rekao da je bivši režim u SSSR-u toliko ruinirao pojedinca da u ovom vremenu ne pokazuje snagu kao individua koja je kovač svoje sreće, već dopušta da ga država i dalje vodi!***

Razgovor s Dušanom Bilandžićem, savjetnikom u Uredu Republike Hrvatske u Beogradu obavili smo jednog prijatnog prijepodneva. Nije tražio da mu unaprijed dostavimo pitanja, niti je zahtijevao da mu tekst interviewa vratimo na autorizaciju. Najprije pričamo o problemu mirovnih snaga u Hrvatskoj (tog se dana iščekivala odluka Savjeta bezbjednosti), a potom se samo od sebe nametnuo pitanje:

GR: Šta, u stvari, hoće Srbi iz Hrvatske? Čini se da ne bi bili zadovoljni ni kad bi im se na pladnju predala čitava Hrvatska?

- Ovo su ta takozvana smutna vremena i mi živimo u vrijeme teških poremećaja i problem šta, u stvari, hoće Knin - jednostavno se ne može procijeniti racionalnim argumentima. Tamo um, racio, nije na djelu. Na djelu je jedan visok emocionalni naboj gdje jedan dio tog svijeta smatra da je "Krajina" već faktički postala dio Srbije koji je integriran u svakom pogledu - ekonomskom, privrednom, platnom... Prema tome, taj jedan dio javnosti smatra da bi potpis na sporazum koji bi označio ostajanje Krajine u sastavu Hrvatske, bio početak razbijanja juče stvorene države. Dakle, ono što je

Šešelj radio sada u Krajini upravo je ta teza: stvoriti novu državu - SRJ odnosno veliku Srbiju u koju će biti uključena i Krajina - i stoga se mora zadržati status quo, bez obzira da li to međunarodna zajednica sankcionira ili ne. To mora ostati tvorevina i ne smije se dezintegrirati, nego treba nastaviti integraciju sa SRJ, a pošto SRJ ne prihvaća formalno proglašavanje tih Krajina i Karadžićeve republike Srpske u sastav SRJ, za sada je prema struji Šešeljevsko-martićevskoj nužno stvoriti državu integracijom Srpske krajine i RS, s težnjom da se ta "zapadna Srbija" u perspektivi ujedini s maticom.

GR: Šta to znači za Hrvatsku i BiH?

- To nas navodi na zaključak da je vjerovatno konačno rješenje i za Hrvatsku - iako se ona trudi da to odvoji - povezano sa statusom BiH. A što se tiče BiH, međunarodna zajednica uporno inzistira da se BiH kao zajednica održi u životu i da konstituiraju od dvije članice - unije - RS i Hrvatsko-bošnjačke federacije. Tu, međutim, imamo konflikt između Izetbegovićeve strane koja želi cjelovitu BiH kantoniziranu po prilici Vens-Owenovog plana (10 kantona), a Pale inzistiraju da je RS jedna nova država koja još

nema međunarodno priznanje, ali kako je Karadžić izjavio u beogradskom Telegrafu - Pale će u ovom trenutku kao prijelazno rješenje od međunarodne zajednice tražiti priznanje srpske države na bosanskom tlu.

GR: Ima li u svemu tome rješenja bosanske krize?

- U pogledu bosanske krize još nema rješenja, kao što još nema rješenja ni UNPA zona u Hrvatskoj... sva ona pitanja koja je jugoslavneska kriza postavila, otvorena su i danas: i bosansko, i makedonsko i srpsko i hrvatsko pitanje... I vjerovarno međunarodna zajednica traži rješenje pragmatično posmatrajući što se dešava na ovom terenu, i često mijenja svoju koncepciju koja je u početku bila da se prizna raspad Jugoslavije i da republike budu priznate kao države, a poslije toga je nastao čitav niz - od Kutiljerovog plana, preko Vensovog plana, preko plana kontakt-grupe... tako da cjelokupna problematika ovog prostora još nije našla rješenje u svjetskim centrima moći.

GR: Sad su se, barem ovdje u Srbiji angažirali i komunisti - SKPJ i JUL koji su izišli s planom za rješavanje bosanske krize...

- U političkom životu stranke

i pokreti vrlo često skrivaju svoje stvarne namjere. Ono što je intimno u idejama pojedinih stranaka, ono što je dostupno samo kreatorima tih stranaka - čak ni užem rukovodstvu - već pojedinim liderima - to se skriva. Skriva se iz taktičkih, skriva se iz demagoških razloga, skrivaju se ciljevi, pa je zbog toga teško dešifrirati što je u programu neke stranke ili pokreta stvarni cilj, a šta manipulacija i samozatajnost. Kad je riječ o JUL-u, oni ili dio njih vjerojatno imaju skrivenu nadu da je moguća nakon ovog rata obnova - ne Jugoslavije kao države, ali da je moguća obnova nekakve zajednice, asocijacije i što se tiče BiH, oni otvoreno kažu da bi željeli da vodeće ekipe sva tri naroda u BiH budu poražene, smijenjene, da dođu novi ljudi

i da oni obnove BiH. Kako, na koji način, to se javno ne deklarira, ali se želi obnova BiH kao najkritičnijeg područja bivše Jugoslavije od kojeg bi onda zavisila mogućnost ili nemogućnost asocijacije na bivšem teritoriju Jugoslavije. Ako bi se to postiglo sa BiH, dobio bi se nekakav placdarm za buduću asocijaciju. Moje čitanje ovih ideja JUL-a - koliko je to realno - ali se čini da je BiH problematika toliko živa, da je daleko od konačnog rješenja, pa je teško reći koje će snage tamo prevladati. Inače, najveći dio sukoba, historijski gledano, u zadnjih 100 godina je upravo na prostoru BiH.

GR: Radikalne stranke iz Srbije, naravno, imaju drugačija rješenja...

- Radikalne struje unutar srpske elite - kako one u BiH, tako i ove u Srbiji su uvijek smatrale da najveći dio BiH u stvari pripada srpskom narodu. Tako imate neprekidno ponavljanje Karadžića, Šešelja i drugih o tome da sedamdeset posto BiH u stvari pripada Srbima. naravno da to druge strane nisu prihvatile i BiH

je postala područje na kome se odvija sudar različitih aspiracija.

GR: A šta je s ostalim srbijanskim političkim strankama?

- Na političkoj sceni Srbije je očito da postoje dvije nacionalne politike. Jedna je politika koju je definirala SPS - koja je deklarirala kako nema nikakve pretenzije na teritorije bilo koje bivše jugoslavenske republike i druga je politika koju reprezentira SRS koja ima svoj nacionalni program koji prema vodstvu te stranke ima stalnu koncepciju Velike Srbije koja bi se protezala na zapadu na liniji Virovitica - Karlobag, i koja naravno, ukuljučuje tri četvrtine

BiH i koja stoji na konceptu Velike Srbije. To su dvije platforme koje su trenutno u sukobu. Što se tiče budućnosti, vjerovatno će SPS i njen nacionalni program odnijeti prevagu nad platformom SRS.

GR: Vi ste, kao u ostalom i ja, "prečanin" i dobro poznajete mentalitet naroda s one strane Drine. Što mislite, ima li Milošević i s ovom svojom novom politikom tamo onoliko pristalica kao ranije?

- Ja mislim da ima. Postoje političke snage u hrvatskoj i BiH unutar srpskog etničkog korpusa koji podržava politiku Slobodana Miloševića, u to nema sumnje. One sada nisu dominantne, ali te snage tendencijski jačaju - to zaključujem iz izjava političara koji podržavaju politiku Slobodana Miloševića - recimo, Ilić, predsjednik SPS-a u Banja Luci, potom grupa neovisnih poslanika, zatim grupa oko vlade iz Knina koja sigurno kooperira s Vladom Srbije, odnosno SRJ, a protiv koje je Karadžićeva stranka, i naravno SRS, što se da zaključiti iz medijske prezentacije ideja i ciljeva.

GR: Sve se više govori o međusobnom priznavanju republika bivše Jugoslavije. Koliko je to realno?

- Na to pitanje se ne može dati decidirani odgovor, jer se ukupni problemi balkanskog prostora nalaze evo već godinama na

dnevnom redu Evropske unije, UN-a i na sastancima Liga za evropsku sigurnost i suradnju i sve dotle dok se čitav taj balkanski čvor ne razriješi u svojoj cjelini, teško mogu zamisliti normalizaciju odnosa i međusobno priznavanje. To će uslijediti vjerovatno u sklopu završnog čina ukupne balkanske situacije.

GR: To, čini se, znači da našu sudbinu kroje centri moći?

- Moćni svijet pokušava nakon hladnog rata stvoriti svjetski poredak, a umjesto novog svjetskog poretka dobili smo jedan svjetski nered. To može trajati jako dugo, jer se ne radi samo o našem prostoru, nego i o prostoru bivšeg SSSR-a i o mnogobrojnim gorućim sudarima koji prekrivaju veliki dio naše planete.

GR: A zbog čega je tom novom svjetskom poretku bila toliko zanimljiva bivša Jugoslavija?

- Jugoslavija je bila multietnička, multireligijska i multikulturalna sredina. Ona je bila svijet u malom. Još jedna protivurječnost - čitava naša planeta ima fundamentalni problem odnosa razvijenog svijeta prema nerazvijenom, razvijenog sjevera prema nerazvijenom jugu... i ta problematika je takođe postojala u bivšoj SFRJ jer smo imali razvijeni sjevero-zapad - Sloveniju i Hrvatsku i nerazvijeni jug - Kosovo, Makedonija, dijelovi Srbije i BiH, tako da kad se sve sabere, Jugoslavija je bila tako paradigmatičan slučaj - na malom prostoru su bili prisutni gotovo svi planetarni problemi. Jugoslavija je bila test jednog svjetskog procesa i pokazalo se, na žalost na našem primjeru, koliko je teško bilo usklađivati sve te uvjete življenja.

GR: Gdje je tu - čovjek? Prije se sve kao radilo zbog čovjeka i u ime čovjeka. A gdje je sad on?

- Ovih je dana neko na Za-

padu izjavio da se na ruševinama režima u svim bivšim istočnoevropskim zemljama nije čula niti oblikovala jedna zaokružena koncepcija, tako da su u svim tim zemljama narodi pokazali začuđujuću moć trpljenja različitih režima, da zapravo, sad ću reći nešto cinično, mase imaju veću moć trpljenja nego što je ikad iko mogao pretpostaviti. Neki dan je Brodski u jednom interviewu rekao da je bivši režim u SSSR-u ruinirao pojedinca tako da u ovom vremenu ne pokazuje potrebnu snagu da kao individua bude kovač svoje sreće nego dopušta da ga država i dalje vodi i to je taj glavni nedostatak: što se kultura svela na to da nema jakih ličnosti, jer je ličnost u starom sistemu bila do te mjere ugušena državnim rukovođenjem, odnosno, stari su režimi uspjeli da ostvare totalnu kontrolu nad društvom, uključujući i privatnost svakog pojedinca - da nakon pada takvog režima nema snažnih naboja da ljudi mimo države, mimo njene kontorle, pokušaju samoinicijativno sami sobom upravljati. To je rak rana komunističkih režima.

GR: U toj općoj kolektivizaciji, dobili smo i podjele na "kolektivne" osobine čitavih naroda - pa tako neki čak visokoumni ljudi ustvrdiše kako su, recimo, Srbi ratnički narod, Hrvati kukavice i prevrtljivci i da ne nabrajam dalje...

- Sve su to kvalifikacije iz starih vremena. Naravno, narodi nose nasleđe starih režima i zato trebaju još desetljeća dok se ne stvori društveni sistem postavljen tako da ljudi samo odmahnu rukom na ono što je bila prošlost. Tek tada će se moći prevladati takvi stereotipi.

GR: Ali, mase su podložne različitim manipulacijama...

- Svakako. mase su bile spremne da u deliriju podržavaju

danas jednu, a nije isključeno da kad bismo imali neku jaku racionalnu elitu, da bi te iste mase odbacile ono što je danas i prihvatile ono što je novo. Mase se povode za promjenama kad se one jednom dese, ali problem elita u politici, obrazovanju, privredi, kulturi je sad bitno pitanje - kako dobiti elite koje mogu pokrenuti mase? Jer, spontanitet masa je više destruktivan. One se povode za elitama i razaraju jedno i omogućavaju novim elitama da im nametnu vlast i kreiraju novo društvo. Mase spontano same teško mogu nešto napraviti, osim da podrže jednu elitu.

GR: Ima li takve elite na vidiku na ovom prostoru?

- Postoje tendencije koje idu prema racionalnom rješenju. To su strane koje se ne mogu zaokružiti od drugih strana. One su u svim strukturama, negdje preovlađuju, negdje su u manjini. Ima ih svuda - i u oficijelnim strukturama, jer ni život ne stoji.

GR: Vidim da u Ured dolaze uglavnom Srbi koji su napustili Hrvatsku. Oni koje susrećem u Hrvatskoj uglavnom na Srbiju gledaju kao na neku obećanu zemlju sreće i blaženstva, i premda najveći broj njih mnogo bolje živi u Hrvatskoj nego što se živi u Srbiji, u nešto takvo jednostavno odbijaju povjerovati?

- Lijepa, idilična slika etničkih ogranaka koju stvaraju o svojoj matici postoji kod svakog naroda, čak i pojedinci koji odu u visokorazvijene zemlje i tamo postignu vioki standard često puta imaju idiličnu sliku matice. To je psihologija koja egzistira, živi u ograncima prema matičnoj državi.

GR: Kad smo već kod matične države... ponekad se spočitava da bi Hrvatska kao matična mogla više učiniti za Hrvate na prostoru Srbije i Crne Gore?

- Teško je dobiti potpuno istovjetnu procjenu tog pitanja. Svaka grana i grančica etnikuma smatra da matica ne vodi dovoljno računa, a oficijelne strukture misle da čine onoliko koliko mogu. Znači, to je jedan nesporazum koji je potpuno logičan. Međutim, pitanje je kakve su mogućnosti - radi se o tome da Hrvatska i SRJ nemaju diplomatske odnose, a da ih imaju, onda bi Hrvatska mogla sigurno više učiniti. Ovako, nema dovoljno mogućnosti. To vrijedi za sve države koje nisu priznate. Bilo koje države.

GR: Nedavno ste bili na Kosovu. Kakva je sudbina kosovskih Hrvata?

- Oko tri četvrtine Hrvata sa Kosova se iselilo u Hrvatsku i čini se da će se ta mala zajednica ugasiti. Matica kao magnet privlači ljude. Teško je živjeti na Kosovu, u moru etnikuma koji je potpuno različit od njih. I mislim da će malo tko od Hrvata ostati na Kosovu.

GR: Kako Vi kao službenik Ureda živite u Beogradu?

- Za ovu godinu dana nije se desio ni jedan slučaj koji bih mogao okvalificirati kao neugodan. Moram reći da komuniciram i susrećem se s ljudima iz različitih stranaka - od SPS, pa sve do JUL-a, i da nisam imao ni jednu neugodnost koju bih mogao takvom nazvati. Krećem se normalno, nemam osjećaj da sam ovdje nepoželjan od bilo koga, i prema tome, ne mogu se požaliti na svakodnevni život u Beogradu.

*Vesna Kljajić
Branimir Tonković*

Svim donatorima, članovima, i simpatizerima

SRETNE USKRŠNJE BLAGDANE

želi

DOBROTVORNA ZAJEDNICA

"AMOR VINCIT"

Subotica

Ujedno objavljujemo i pozivamo sve zainteresirane da prisustvuju obilježivanju druge godišnjice rada Dobrotvorne zajednice "AMOR VINCIT" koja će se održati dana 28. travnja 1995. godine. Druga godišnja skupština započet će svečanom sv. misom u 18 sati u Katedrali svete Terezije Avilske, a nastaviti će se programom u KUD "Bunjevačko kolo" Preradovićeve br.4

Sretne uskrsne blagdane
svim čitaeljima
želi
redakcija "Glas ravnice"

Svim mladima, članovima i simpatizerima
sretan Uskrs

želi

MLADEŽ DEMOKRATSKOG SAVEZA
HRVATA U VOJVODINI

Piše:Marko Kljajić

KUKUJEVAČKI SVEĆENICI I ŽUPLJANI

Kukujevačkom župom Presvetog Trojstva, za 281 godinu, od 1713-1994. godine, upravljali sukao župnici ili upravitelji župa tridesetsedam (37) svećenika. Župnicima su pomagali djelujući u župi i osamdesetdva (82) duhovna pomoćnika, kapelana u roku od devedesetpet (95) godina a za mandata devet župnika. Kapelani su bili ili dijecezanski svećenici ili svećenici franjevci iz Iloka ili Šarengrada, koji su u nedostatku dijecezinskog klera rado priskali u pomoć subraći u Kukujevcima.

Prije punih 280 godina napisao je veoma zanimljivo pismo, pečuvskom generalnom vikaru župnik iz Male Vešice Pavao Blažević. U pismu Blažević veli: "Luka Natali odrekao se 1703. godine župe Nijemci u korist svoga sinovca Andrije (Natali), zadržavši samo biskupsko dostojanstvo, a godine 1709., imenovan je apostolskim vikarom. Njegov sinovac, Andrija Natali, ima župu Nijemci, a preko svojih kapelana (i Matije Kraljića, koji je postao i prvi župnik novoosnovane župe Kukujevci) upravlja Adaševcima i Kukujevcima. Kukujevci su daleko od Nijemaca četiri sata a Adaševci dva i pol sata (hoda). U Kukujevcima ima stošesdeset (160) pari došljaka (hospitese), od kojih četrdeset (40) pari došlo

iz Male Vašice, župe Pavla Blaževića, a oko stodvadeset (120) pari došli su iz župe Nijemci".

Taj podatak je i prvi statistički izveštaj (pisani) o župi Kukujevci.

Po drugome iz 1752. godine u Kukujevcima je bilo dvjestošest (206) katoličkih obitelji, samih Hrvata.

Zapisnik kanonske vizitacije župe Kukujevci, od 20. kolovoza 1853. godine, govori o 1483 žitelja katolika, odnosno 583 muškarca, sposobnih za ispovijed, 600 žena, dječaka nedoraslih za ispovijed ima 160, a djevojčica 140. Cijela župa sa filijalama; Bačincima, Čalmom, Bingulom, Divošem, Erdvikom, Kuzminom, Mlinovima i Vinogradima, sa 1839 duša, ima 3322 katolika.

Pedesetčetiri (54) godine kasnije, 1907., u župi je 2766 rimokatolika. Od tog broja u Kukujevcima živi 2473 osobe, u Bačincima 28 i u Kuzminu 265 katolika.

Godinu dana kasnije, 1908., u župi ima 2727 katolika, i to u Kukujevcima 2489, u Bačincima 10, a u Kuzminu 228.

Godine 1927, Kukujevci imaju 2420 katolika a Kuzminu 100.

U Kukujevcima je 1930. godine bilo upisano u školu 333 djece katoličke vjeroispovijesti

i tri (3) nekatolika. U 1931. godini u školi je 53 djece njemačke nacionalnosti, ostali su Hrvati uz troje nekatolika.

Po župskoj statistici, 1938. godine u Kukujevcima je 2586 katolika u Bačincima 4, a u Kuzminu 80, ukupno 2670 katolika. Po općinskoj evidenciji u istoj godini je u Kukujevcima 2287 duša, sa 77% Hrvata, 16,5% Njemaca, 3,5% Mađara i 1,5% Srba.

Marijan Marošević, predsjednik skupštine mjesne zajednice Kukujevci u proljeće 1991. godine, rekao je: "... da je stanje u Kukujevcima sada dobro, jer nema nikakve hysterije, niti ima nacionalističkih ispada. U Kukujevcima ima oko 600 kuća, odnosno domaćinstava i oko dvije tisuće (2000) stanovnika. . . Po nacionalnoj strukturi, ovdije je po posljednjem popisu bilo 95% Hrvata, sada je nešto manje. Koliko ja znam, nitko nje nitkom nasrtao na kuću i prijetio da će ga istjerati. . ."

Marijan Marošević je u prosincu 1993. godine napustio Kukujevce, zamjenivši svoje imanje u Kukujevcima za kuću u Čepinu, i tako se dopisao kao 328. obitelj "iseljena" iz Kukujevaca, sa još pet članova svoje obitelji.

USKRSNA PORUKA IVANA PENZEŠA, SUBOTIČKOG BISKUPA

" Na mene si ruku svoju stavio. Čudesna je briga Tvoja za mene "

Ps 139 (138), 18. 5-6 (Vg)

U uvodu uskrsne mise izgovaramo ove riječi, to je ulazna pjesma. Ta ruka Božja na nas stavljena i čudesna briga za nas je ono što nam daje snagu da krenemo naprijed, da budemo čisti od starog kvasca zloće i bezakonja, s beskvasnim hljebovima čistoće i istine, djelotvorni u izmjeni grješnog svijeta (usp. 1 Kor 5, 6-8).

Vijest o Isusovu uskrsnuću probudila je svijet. Iz Uskrsa je krenuo kršćanski pokret koji još uvijek djeluje u svijetu. Apostoli su počeli propovijedati, svima objavljivati: Onaj Isus kojega ste se vi odrekli i kojega ste predali na smrt, živ je. "Bog ga uskrisi treći dan i dade mu da se očituje . . ." (usp. Dj 10, 40). Mi smo svjedoci toga. Mi zato svjedočimo svojom vjerom i životom. Svjedočimo novi život. Ne možete nas nikakvim progonstvom, nikakvim nasiljem, nikakvom mržnjom uništiti. Nepravda ne može slaviti slavlje. Zlo ne može biti jače od dobra. Dobro uvijek pobjeđuje.

Evo, Onaj kojeg su ljudski grijesi, laž i zloba, nepravda i zločin mislili zauvijek pobijediti, živ je. Slavi slavlje. Samo je uskrsnuće pravo slavlje, a drugo je sve varka. Uskrsnuli ide pred nama. Počeo je pokret oslobođenja, već ulazi u novi život. Taj novi u svakom vremenu zadobiva svoje jasnije

obrise.

Nakon Velikog petka, Muke i smrti, evo nas u Uskrsu koji seže do neba. Taj dan što ga učini Gospodin, dan je bez prestanka. Nema više svršetka. To je

vječnost koja je počela.

Zato, eto mi draga braćo i sestre, podignimo hrabro svoj pogled prema Uskrsu. Krenimo za njim u onu pravu pobjedu. Ruka je Božja stavljena na nas. Njegova je briga za nas čudesna. On koji Isusa nije pustio smrti nego ga je uskrisio, on koji nije dopustio da njegov pravednik trulež ugleda (Ps 16, 10) neće ni nas prepustiti smrti. Isusov uskrs je i naš uskrs. Obrat će se sigurno dogoditi.

Kada je Isus uskrsnuo i kad je kršćanstvo krenulo u svijet, nitko, pa ni sami učenici nisu mogli znati što će se dogoditi.

Još, kaže, nisu razumjeli Pisma (Iv 20, 9). Tako ni mi, koji ovaj dan slavimo, pa makar imamo već gotovo dvomilenijsko povijesno kršćansko iskustvo, još sasvim ne shvaćamo što se sve mora dogoditi u Kristu. Uvijek smo pred budućnošću kao pred zagonetkom, ali jedno sigurno znamo: Krist je uskrsnuo i on je pred nama. On je naš put. On je naš život. Zato život mora slaviti slavlje. Ruku je svoju na nas stavio i mi možemo kroz vatru trpljenja. Eto nas na pragu pobjede! Ona se mora potvrditi u vremenu kao predznak konačne slave. Na kraju svih stradanja pravednost se mora uspostaviti, istina se mora očitovati, ljubav mora pobijediti. U Kristu je naša pobjeda.

Neka nas zato vazmeno slavlje osvježi. Crkva u svojim liturgijskim tekstovima kaže da je Bog uskrsnućem svojega Sina krijepio svijet. Dao mu me novu snagu. I nas je ojačao u vjeri i nadi, potaknuo nas je na djela prave ljubavi da očistimo sve što je još uvijek stari kvasac i postanemo novo tijesto.

S uskrsnim nema straha, nema kolebanja, u njemu je naša radosna pobjeda!

S tim mislima:

Sretan vam Uskrs!

Pavao Bačić(1921-1984)

Pavao Bačić je bio svestrani stvaralac na području muzike i na području književnosti. Bio je pjesnik, prozaista, esejista, muzičar, kompozitor, muzički kritičar i muzički pedagog.

Rodio se 1921 god. u Subotici, gdje je stekao osnovno i srednje obrazovanje. Muzičko obrazovanje je stekao u Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Neko vrijeme je bio član orkestra Radio-Zagreba, zatim je bio u orkestru zagrebačkog kazališta "Komedijska".

Od 1955. god. ponovo živi i radi u svom rodnom gradu gdje je razvio bogatu i raznovrsnu djelatnost. Stalno je radio kao muzički pedagog u Muzičkoj skoli u Subotici.

Prva njegova priča "Ludi Pipe" objavljena je zagrebačkom časopisu "Novela film" (1954.)

Zatim mu je objavljeno niz priča u časopisima i novinama: ("Novela film", "Džepni magazin"-Zagreb, "Rukovet", "Hrvatska riječ", "Subotičke novine"-Subotica).

"San male Vesne". Praizvedba je bila u Lutkarskom pozorištu u Novom Sadu 1959. god. Zatim je igrokaz izveden na mađarskom jeziku u Senti 1960. god. a u Subotici 1961.

god. a u Lutkarskom kazalištu u Varaždinu je predstava bila 1960. i 1967. god.

"Brzi vlak je stao". Praizvedba je bila u Lutkarskom kazalištu u Varaždinu 1963. god. Na mađarskom jeziku

igrokaz je izveden u Hajdukovu 1964. god.

"Miki i družina". Praizvedba je bila u Dječijem pozorištu u Subotici, a zatim je igrokaz prikazan u Zadru i Varaždinu 1965. god.

"Novogodišnja noć". Praizvedba je bila u Lutkarskom kazalištu u Varaždinu 1965. god.

"Uzbuna u zoološkom

vrtu". Praizvedba je bila u Lutkarskom kazalištu u Varaždinu 1966. god. Igrokaz je prikazan u Subotici 1967. god i u Titogradu 1968.

Osim ovih igrokaza za djecu Pavao Bačić je napisao komediju u tri čina sa muzikom i pjevanjem "Salašari silom varošani". Praizvedba je bila u Narodnom pozorištu u Subotici 27. XI 1965. god. Zatim je izvedeno 32 reprize. Prikazano je vrijeme kad su naši ljudi išli u Trst i donosili razne stvari za koje su mislili da su moderne.

Druga Bačićeva komedija u tri čina sa pjevanjem i igranjem ima naslov "Ispod vrata mašna, a u ruci tašna tašna". (Nije prikazana).

Pavao Bačić je poznat kao pjesnik satiričnih pjesama i epigrama.

U zajedničkoj zbirci (Pavao Bačić, Bede Bela, Jakov Kopilović i Matija Molcer) "Mozaik" (Subotica 1967.) objavio je 10 satiričnih pjesama.

U samostalnoj zbirci "Stihovana satira" (Subotica, 1968.) objavio je 24 epigrama, a paralen prijevod na mađarski jezik načinila je Kovacs Marta.

Najvažnija Bačićeva zbirka satiričnih pjesama ima naslov "Oštro pero o gume". (Subotica, 1969.).

Od proznih radova trba

spomeniti njegovu zbirku priča "Smrti uprkos" (Subotica, 1970.). Sadrži 12 kratkih priča i novela. Treba istaći da mu je ostalo u rukopisu nekoliko priča.

Prigodom memorijala Pere Tumbas Haje, koji je održan 10. VIII 1969. u Subotici, KUD "Matija Gubec" u Tavankutu i KUDŽ "Bratstvo-jedinstvo" u Subotici objavili su brošuru Pavla Bačića "Pere Tumbas Hajo - umjetnik tamburice".

Na kraju treba navesti njegove muzičke kompozicije: Duet za dva klarineta (Subotica, 1968.), Ti odlaziš (1967.), Pisma o kosi (1970.). Kompozicija za solo gitaru, album (1974.), Sonata za gitaru u tri stavka, album (1975.), Sonbata za gitaru u dva stavka (1976.), deset lakih komada za gitaru (Knjaževac, 1981.)

Pavao Bačić bio je mađu osnivačima stalni član Ansambla za staru muziku (članovi Levaji Maćaš i Laura - razni drveni instrumenti, Komjati Ildiko - solo sopran, Pavao Bačić gitara, Mirko Molcer - čelo). Ovaj ansambl je gostovao u mnogim gradovima širom Jugoslavije postižući velik uspjeh i dobar prijem od publike.

Pavao Bačić je u svom entuzijazmu imao još mnogo planova, ali bolest je bila jača. Umro je 1984. god i sahranjen je u subotičkom Bajskom groblju.

Bela Gabrić.

NOVA KNJIGA

ANTE STANTIĆ - ZAGRLITI KRISTA I DUŠE

O. Ante Stantić, karmelićanin, objavio je novu knjigu pod znakovitim naslovom: "Zagrliti Krista i duše", gdje je opisan životni put sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina, koji je do sada jednin naš kandidat rođen među bačkim Hrvatima, da bude proglašen blaženim i svetim.

Poslije otvaranja postupka za proglašenje blaženim i svetim o. Gerarda 1985. godine, pokazala se potreba za opširnim njegovim životopisom koji bi bio napisan na osnovu dokumenata i arhivske građe.

Taj zadatak je izvršio o. Ante Stantić ovom svojom knjigom koju je objavila Vicepostulatura sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića u Zagrebu (Remete) Čezmičkoga 1 (1994.).

Mali Tomo je na svoj životni put pošao sa Đurđina, gdje je rođen na salašu 16 rujna 1876. godine u brojnoj seljačkoj obitelji Jose Stantića i Dule Jagić.

Osnovnu školu je pohađao u prvoj školi koja je otvorena na đurđinskim salašima. Zatim je šest godina pohađao subotičku gimnaziju i onda je otišao u sjemenište u Kaloči, gdje je učvršćena njegova odluka da će se posvetiti duhovnom zvanju u nekom redu u kojem se posebno njeguje duhovni život.

U novicijat karmelićana u Gracu (Austrija) stupio je 11. rujna 1896. godine i dobio je redovničko ime brat Gerard od sv. Stjepana Kralja. Tamo je upoznao redovnički život i konačno odlučio da će se posvetiti redovničkom zvanju. Nakon provjere poglavara položio je redovničke zavjete 11. rujna 1897. godine u karmelskoj

crkvi u tom gradu.

Od 27. rujna 1897. godine mladi brat Gerard živi u karmelskom samostanu u Đuru u mađarskoj kao bogoslov nastavljajući izgradnju svoje redovničke duhovnosti.

Svećeničko ređenje ovaj uzorni bogoslov primio je u đurskoj katedrali 29. lipnja 1902. godine, a mladu misu je imao 6. srpnja 1902. godine u karmelskoj crkvi u Đuru, a na tu svečanost je doputovalo 11 članova njegove obitelji i prijatelja iz Đurđina.

Nakon Mlade mise kratko vrijeme je bio u karmelskom samostanu u đuru i u Budimpešti, a 16. kolovoza 1904. otišao je u Sombor u karmelski samostan koji je tada tek ustanovljen. Tako se o Gerard vratio u svoju Bačku kojoj će posvetiti sav svoj dalji život.

Od svog dolaska u Sombor 1904. pa sve do smrti 24. lipnja 1956. godine o. Gerard je utkan ne samo u vjerski život Sombora, nego i daleko šire - širom Bačke. Stalno mu je pred očima bila briga za duše koje je želio privesti Kristu. Na taj način je želio zagrliti i krista i duše.

U ovom životopisu opisane su sve dužnosti o. gerarda od dolaska u Sombor i poslije 1924. kada je osnovana samostalna hrvatska provincija karmelićana u Jugoslaviji. Tada su nastale nove brige i nove dužnosti koje je o. Gerard savjesno i predano obavljao, uvijek imajući pred očima brigu za sve vjernike njemu povjerene.

B. G.

UZ TV seriju:

KRVAVA SRPSKA DINASTIJA

U nedjelju, drugog travnja, na prvom programu TV Srbije završeno je emitiranje serije "Kraj dinastije Obrenović" - s poznatim epilogom. Prikazivanje ovog TV ostvarenja izazvalo je golemo zanimanje javnosti i oprečne komentare - od gnušanja nad svirepim ubojstvom dvoje ljudi - kako reče jedan od oficira: -"Jebem ti junaštvo, ubiti ženu i kratkovidog čoveka" - pa do zlokobnog predviđanja da bi "tako nešto moglo snaći i izvesne čelnike današnje Srbije".

Morbidno!

Rekao bi moj znani i najeksploatiraniji vojvođanski i ini kritičar, s dražesnim imenom, i nepopularnim prezimenom.

Morbidno!

Ali ne i iznenađujuće za makar i površne poznavaoce povijesti srpskog naroda i njegovih vladarskih dinastija.

S takvim, naime, krvoločnim rodoslovnim stablom međusobnih obračuna srpskih vladara ne može se "podičiti" skoro ni jedna država na svijetu, što se možemo i uvjeriti kroz skraćeni uvid u tu krvavu kronologiju iz pera Srpskog radikalnog prvaka Ace Stanojevića:

- 25. 03. 1196. godine, Nemanja abdicira u korist Stevana i umire u Hilandar, pa Stevana Prvovenčanog obara mladi brat Vladislav, a njega obara Uroš, a Uroša obara njegov sin Dragutin, protiv koga diže

ustanak njegov mladi brat Milutin i obara ga 1289. godine. Protiv Milutina diže se njegov sin Stevan, ali otac svladava urotu i oslepljuje sina. Nakon novih ubojstava, Stevan Slep ubija Konstantina i udara na Vladislava kaznu progonstva. 8.09.1331. godine, obara Dušan

svoga oca. Svrgnuvi ga s prestolja, ubija ga u tamnici da bi se 1346. godine proglasio carem u Skoplju... i sve tako do 13. 07. 1817. godine, kada po nalogu knjaza Miloša Obrenovića bi pogubljen Karadžorđe. Kao dokaz Miloševe vernosti, Karadžorđeva glava bi poslana sultanu 1835. godine. Miletina buna protiv Miloševe samovlade, 1839. godine abdikacija Miloševa u korist Milana koji

umire posle nekoliko dana. Vlast preuzima Mihailo mladi. Vučić 1842. godine obara, a iste godine Vučića obara Aleksandar Karadžorđević. Aleksandar je zbačen 1845. i postavljen Miloš koji umire dvije godine kasnije. Mihajlo je uspostavljen 1860. a pada kao 9.05. 1868. godine kao žrtva zavjere: ubijen je u vrijeme šetnje Košutnjakom. Milan abdicira 1872. godine, 1889. godina je protekla u znaku borbe oca i sina - Milana i Aleksandra, 1899. godina - atentat, i 1903. godina - godina pogibije kralja Aleksandra Obrenovića, što smo i vidjeli u pomenutom serijalu.

Zbog tog zadnjeg ubojstva sve su evropske kraljevske države prekinule diplomatske odnose sa Srbijom, a još kad su 1928. godine ubijeni Hrvatski zastupnici u Beogradskoj skupštini, cijeli svijet doznao je za ubilački mentalitet te male balkanske zemlje.

Interesantno je uočiti i da gotov sve te srpske srednjovjekovne vladare koji su jedan drugoga ubijali, sakatili, osljeplivali i slali u progonstvo Srpska je pravoslavna crkva proglasila svecima.

Nameće se pitanje - kome i šta želi poručiti TV serija o skončanju bračnog kraljevskog para Obrenović, završena ovih dana na TV Srbije?

Ma. K.

ŠTO INTERESIRA NAŠE ČITATELJSVO

Poštovana redakcijo,

Vjerujem da telefoni još nisu zanemjeli i da Vam poštari još i danas donose čestitke povodom izlaska pedesetog jubilarnog broja Glasa ravnice. Ako, Vi ste to i zaslužili. Međutim, ne smijete zaboraviti i veliku obavezu koju imate, da list učinite iz broja u broj sve boljim i aktuelnijim, koji će svoje čitaoce, a ponajprije Hrvate informirati o svemu što je bitno za njih i od životne važnosti.

Mi smo ionako uskraćeni u informativnom pogledu, a pogotovu kada su u pitanju informacije iz matične nam zemlje. To što se ponekad i pojavi u ovdašnjim dnevnim glasilima, sve je intonirano u negativnom smislu, sa puno ironije i omalovažavanja republike Hrvatske kao države i njenih predstavnika, bez obzira o kojem se dnevnom glasilu radi. Nije u tome izuzetak ni Naša Borba koja se izdaje za neki nezavisni, a s time i nepristrasan dnevnik. Zbog toga s pravom očekujem, a vjerujem i svi hrvati, da Glas ravnice donosi što više vijesti iz Hrvatske. Tim prije jer novi uređivački odbor donosi i takve smijernice. Istini na volju, tako nešto sam već u 51. broju i očekivao, no desilo se suprotno: od ukupno 16 stranica, pet punih stranica Glas ravnice posvećuje pitanjima koja, po mom mišljenju, nisu od bitnog značaja za vojvođanske, a pogotovu ne za ostale Hrvate u SRJ. Jedino članak mr. Bele Tonkovića odiše onim što nas interesira, no ne nudi nikakvo rješenje kako doći do cilja stranke a to je ostvarivanje kulturne autonomije Hrvata. Slažem se da je parlamentarna borba jedini ispravan i kulturni način dolaska do zacrtanog cilja, ali takva

borba ne smije biti mlaka i nedorečena, već agresivna, jasna i ubjedljiva tim prije jer je istina na našoj strani.

Čvrsto povezivanje s matičnom zemljom u svakom pogledu jer, Hrvatska kao međunarodno priznata država tu može mnogo pomoći, što joj je i obaveza. Mislim da pri tome nema opasnosti da će Hrvati u SRJ ili u Srbiji izgubiti svoj politički subjektivitet (bar ne u današnjim uvjetima). da je to tako, očiti primjer su Srbi u R. Hrvatskoj koji bez obzira na pokroviteljstvo Srbije nad njima i te kako dokazuju svoj politički subjektivitet u Republici Hrvatskoj.

No to nije cilj mog pisma, pa se vratimo našem listu. Kako rekoh, na pet punih stranica se tretira pitanje vojvođanskih mađara, tj. njihovih stranaka kroz interview sa gospodom Andrasom Agostonom i gradonačelnikom grada Subotice Kaszom Jozsefom. Ne želim reći da nas i ta pitanja i informacije ne trebaju interesirati, dapače. Ali samo kao informacije. Više bi nas zanimalo šta gospoda kao predstavnici mađarskih stranaka i gradonačelnik misle o položaju Hrvata u Subotici i Vojvodini. Šta misle o Hrvatskoj dramu pri Narodnom kazalištu u Subotici koja je godinama živjela sa hrvatskim življem na tom prostoru. nadalje, šta misle o hrvatskim školama, i kako sprečiti asimilaciju hrvatskog življa, itd. Onda bi toliki prostor u glasilu DSHV-a bio opravdan. Nasuprot ovome, briljantan je interview gosp. Vesne Kljajić sa predsjednikom Liberalnog saveza Crne Gore gosp. Slavkom Perovićem i nezamjenljivo

Bunjevačko bockalo.

Mislim da ne treba više nabrajati šta Hrvati očekuju od svog lista, bez da se zapostave i drugi poštovani čitatelji i simpatizeri Glasa ravnice.

Želim Vam puno uspjeha u radu na formiranju našeg lista i mobilizaciji Hrvata u SRJ na ostvarivanju ciljeva DSHV-a.

P. P.

Ogovor:

Štovani čitatelju,

Hvala na čestitkama - nismo ih baš odviše primili. Hvala na pohvalama, ni njih nije bilo odviše. Što se kritika tiče, usvajam sve Vaše primjedbe. Što se onih pet stranica tiče, prikazala sam rascjep i razloge rascjepa stranke koja nam je svojevremeno bila gotovo koalicijski partner. Razlozi i ono što leži duboko u korjenu tog razlaza, može se sasvim dobro naslutiti u pažljivijem iščitavanju uporednih interviewa. Što se drama na hrvatskom jeziku tiče - i to nakon pažljivijeg čitanja odgovora gospodina Jozsefa Kasze postaje očigledno. Kad će biti Hrvatske drame - pitala sam. - Kad za to sazrele uslovi - glasio je odgovor. Nadam se da se nešto moglo zaključiti i iz prizemljivanja uvjeta što ga VMDK postavlja za personalnom autonomijom. Uopće uzev, budući da vodim podrijetlo sa dalamtinsko-hercegovačkog krša, moram ispričati lokalni štos: - ubio Dalmoša grom, pa žena kuka i zapomaže. Pita susjed šta se dogodilo - Pogodio ga grom - kaže žena. - A što se nije vareka? - zaključio susjed. E, vidite Vi sad, štovani čitatelju, tko se ovdje vareka?

Naši u Crnoj Gori - Sušanj

NAROD HOĆE RADA I KRUHA!

Nedavno smo razgovarali s don Davorom Kovačevićem, svećenikom male župe u Sušnju, pokraj Bara. Zanimamo se najprije za crkvu, i čujemo da potječe iz davnih vremena iz kraja X i početka XI stoljeća, od stare benediktinske opatije Rateg koja se je pružala i imala svoje kapelanije u Sušnju, Brcu i Sutomoru.

- Moja je župa jako stara i prije nekoliko godina se obnovila - kaže don Kovačević - Inače, crkva u kojoj sam ja izgrađena je 1905. godina, a izgradila ju je Austrija poslije katastrofalnog potresa.

Don kovačević je u ovoj župi šest mjeseci. Osima njega, tu je još 250 katoličkih obitelji, od toga 20 starosjedelaca, oko 220 obitelji koje su došle iz sela sa jezera Skadra, iz šestana, i koji su katolici, ali crnogorske nacionalnosti.

Život i rad u župi je kao i na svakom drugom mjestu, a najviše naroda se okupi nedjeljom, na Svetoj misi, gdje se, na radost don Kovačevića okuplja sve više djece koja dolaze na vjeronauk - od drugog do osmog razreda osnovne škole, i subotom navečer se skupljaju mladići i djevojke - srednjoškolci i studenti - njih oko trideset. Župa je većinom mlada - 70% su mlade bračne obitelji koje imaju dvoje, troje, četvero i više djece. Što znači da je Sušanj župa koja raste i koja zna što je prava i istinska vjera i u Boga i u brata Čovjeka.

Materijalni položaj župljana je težak, prvenstveno penzionera. Nije lakše ni zaposlenima koji plaće ne primaju po nekoliko mjeseci. Već nekoliko godina masline nisu ponijele, pa se narodu sve sastavilo. Caritas nam dolazi dva puta godišnje.

- Ali, opet čovjek nekako ide naprijed - kaže don Kovačević - ja sam na samom početku rekao župljanima - kako živite vi, živjet ću i

ja. Nemam prohtjeva da bih morao imati tko zna što u kući, crkvi ili okolišu, dok moji župljani gladuju. Tim prije što sam ja župnik koji je došao nakon 25 godina iščekivanja, jer je zadnji župnik, pokojni don Ivo Pusić bio u Sušnju 1970.

Kasnije su župljani imali nedjeljne i blagdanske Svete mise, ali svog stalnog župnika nisu imali.

Sada kada je stigao novi župnik pokreću se mnoga pitanja iz vjerskog i društvenog života u cijeloj župi. Sad, naravno, nameće se i pitanje međukonfesionalnih odnosa. Vjernici zajedno žive u skladu i poštivanju sa osatale dvije konfesije (pravoslavci, muslimani). Poštivaju se i uzajamno pomažu. Don Kovačević kaže da je 40% njegovih župljana oženjeno supružnicima pravoslavne vjere -

- Njihove su žene izrodile djecu, i željele svojom voljom da se vjenčaju u katoličkoj crkvi i žele da njihova djeca prime katoličku vjeru kao vjeru svcojih otaca. Ja ih poštivam i cjenim radi toga što one izjavljuju same da to žele, a ja inzistiram da ostanu u svojoj vjeri - jer Bog je jedan i Bog sve vidi, i nije bitno s koliko će se prstiju netko križati. prema tome, međuvjerski odnosi su u skladu koji je građen već puni vijek ipol. To su moji vjernici i pravoslavni i katolici koji dolaze u moju crkvu. Na vjeronauk mi dolazi i dosta pravoslavne djece, jer oni su Crnogorci i ne žele biti ništa drugo nego ono što su bili njihovi preci. Oni žele da svoju djecu obrazuju jer vide da smo tolerantni, i jer vide da ne govorimo ni protiv koga, da su naše propovijedi upućene na ljubav, praštanje i pomažanje.

Blizina Prevlake i krajnje neizvjesno stanje oko rata ili mira između SRJ i Hrvatske prelama se i na narodu koji živi u ovoj župi i okolini.

Ljudi ne žele u rat, dosta im je neimaštine i rata, žele živjeti sa svojim obiteljima. Boje se ponovnog izbivanja rata - ne samo mladi, nego i stari. Žele živjeti načinom života kojim su živjeli prije desetak godina i žele dobre odnose sa svim.

- Mi idemo jedni drugima čestitati Božić, čestitali smo našem hodži Bajram Ramazan i on je isto cvtako nama čestitao Božić i doći će opet za Uskrs. Narod želi rada, narod želi kruha.

Odlaskom bivšeg budvanskog popa koji je bio prosrpski orijentiran i dolaskom starog popa Jovana, koji je časna starina odgojena u duhu međusobnog poštivanja i uvažavanja, nastavili su se dobri odnosi među svima nama. Taj čovjek zna šta je vjera, zna šta bi izazvale nacionalističke varnice. U barskoj općini je 90% miješanih brakova, to se više ne može podijeliti.

Posebno pominje ministra vjera Crne Gore - gospodina Tomovića koji dolazi na sve vjerske skupove i ima veliki sluh za sve konfesije. Uvijek im izlazi na ruku, pa su tako ove godine na Svetoga Tripuna, na njegovu inicijativu, prvi put nakon pet godina vjernike u Crnoj Gori posjetila dva biskupa iz Hrvatske: dr. Štambuk i pomoćni splitski biskup Marin Barišić.

Sad župa živi svojim ustaljenim životom. Povremeno se jave uznemiravajuće pojave, kao što je i nedavno poturanje letka kojim katolici navodno pozivaju pravoslavne vjernike da prijeđu na katoličanstvo.

- Sve to bude i prođe. - kaže don Kovačević - ali snaga katoličanstva je u odupiranju - u odupiranju primitivnim podmetanjima, u neprihvatanju primitivnih poruka telefonom, ili na zidovima kuća. Snaga katoličanstva je u - ostajanju tamo gdje su naši preci živjeli stoljećima.

V. K.

ZASIDANJE PARLAMENTA

Bog, kume moj!

Ma gdje si se ti zavuko, čak u zapećak, jedva sam te našo. Zadnji put sam ti obećo, ako se još sićaš da ću ti doneti dobrog vina, pa evo da ispunim obećanje. Znaš odma sam doma napravio špricer da ne moram nosit dvi boce. Ovako u koršov sam smišo pa evo probaj.

Ne boj se, ta nije to sirće, pravo je vino. Evo ja ću probat. Vidiš da mi nije ništa. Ajde samo gučni pa da ti izdivanim još jednu zgodu koja se desila ovih dana u našem mistu.

Znaš, sad ti je u mode da se osnivaju razmi savjeti, parlamenti i to. Tako ti padne na pamet i Ani četiri pištolja da osnuje parlament u našem selu. Al kako će kad već ima. Smisli Ani da su Hrvati opasnost, skupi istomišljenike, proglasi opću opasnost, uvede uz pomoć glavnog šerifa nikakve mire i rasturi našu mjesnu zajednicu.

Organizira nove izbore te u mjesnu zajednicu uvede red tako što na odgovorna mesta postavi nacionalno podobne ljude. Prozva to parlamentom.

Pozove Jocu iz Rita te mu naredi da pusti bradu jer on je izabran da bude prvi sekretar mjesne zajednice. Joca to jedva dočekao. Ni prošlo dugo vremena sazove Ani, odnosno Joca zasidanje parlamenta. Da bi se tradicija održala, jer Ani veoma poštiva tradiciju, parlament će zasidat na kraju Zelenog šora, znaš na onom mistu gdje smo se mi ko mali sigrali političkih stranaka. Tako da se to misto u Zelenom šoru i zvalo parlament.

U nedilju poslipodne skupilo se oko 3 sata u parlamentu mlogo žena i ljudi. Lip dan te nedilje pa vele ljudi ajdmo da vidimo šta će to biti, o čemu će se divaniti. Pera Birtaš predsjednik novog parlamenta je malo kasnio. Kad je došo doneli mu astal i stolicu, Pera zasuko brkove, nakašljuo se i svečani započo sjedincu. Kume moj, našo se i ja tamo, ajd ko veli i mi čobani smo niki proizvođači pa nam je misto tu.

Ustane prvo Joca (brada nu već

malo porasla) te svečanim glasom kako je red najavljuje Dnevni red.

Ko je za, gledam svi, samo kume moj, ja protiv. Velim neće sve biti jednoglasno neka je barem jedan protiv.

Ko prvo pridlaže se uređenje našeg sela. Pridlaže u Dnevnom redu Pera Birtaš ta zna on kako da dojde do novaca. Uređenje sela, a mi da damo novce. Pridlaže šta se smije a šta ne. Nabrijali su nikako brzo šta smije jer je toga bilo malo, a što se ne smije bogme cila stranica. Umorio se Pera, jerbo je on čito, dok nije sve pročito. Zabranjuje se između ostalog i tiranje ovaca, krava, svinja i svega što ide na čeritri noge kroz selo. Joj, kume moj, kako me samo uvridio da sam sav pocrvenio. Šta on dira moje ovce? Pa kuda ću ja sa mojima ovcama?

Počmem se bunit, a on zamisli samo tog brezobrazluka će meni: "Tuna, ti tvoje ovce svako jutro na kolica, pa na pašnjak!"

Bože moj, što su se ljudi smijali. Pišta Paor pita kako će on svoje krave tovariti na kolica, malo su poteške i povelike, pa se boji da neće stat na kolica. Nasta tolka graja da Peri Birtašu nije preostalo ništa drugo nego da prikine sjednicu, kako se ono kaže dao je pauzu od 15 minuta.

I kuda će ljudi ajd na okripu kod predsjednika parlamenta Pere Birtaša u bircuz.

Prije nego ti počnem dalje divaniti kume moj, daj taj koršov, gučni malo, ta i meni se već grlo osušilo.

Zaboravio sam ti kazat da je kod nas bila opozicija, kao i oni koji su bili na vlasti. Pera Birtaš, javni čovek vodio je one na vlasti, a Tuna Čoban, to sam ja, bijo sam izabran da budem opozicijski vođa. U mojoj opoziciji su bili uglavnom zanatlije, čobani, ratari, šverceri i s njima slični.

Bogme, kume moj, prošlo je više od sat vremena kad se ljudi počese ponovo kupiti na istom mistu. Dođe i pera Birtaš i nastavi sjednicu s istom točkom.

Vidim ja kume moj, više ih je, ako dođe do glasanja, propadosmo. Ni

prošlo tušta vremena kad mi kume moj, stiže pojačanje.

Šta misliš ko mi došo? Gledam onako zamišljeno kroz šor kad vidim ide gospođa Manda. Jelda si se iznenadio, ta i ja sam se iznenadio. U ruci joj malo poveći štap. Iz daleka mi viče: "Kume Tuno, i ja sam s tobom, pa ako ti triba i braniti viš ovaj štap." Svi se okrenuli na stranu odakle glas dolazi. Vide ide baka Manda. Zasjedanje je nastavljeno.

Povuci- potegni i dođe do svade.

Parlamentarci pograbili kočeve, toljage, šta je ko dovatio. Znaš Kume moj, ja sam u ruci držao onaj moj čobanski štap od kojeg se nikad ne rastajem i čekam šta će biti. Ladno vrime a parlamentarci se zagrijali, barem da je ladne vode da se malo olade.

Odjedared u najvećoj gužvi Vinca Srndać vikne: "Ljudi žandari"! Kad je Vinca viknio žandari, Stipa Crveni, jer je slabo vidio nije čeko dvaput da mu kažu, već biž pod baru u kukuruze. Kad su drugi vidili Stipu kako biži nisu više čekali nego ku koji mili moji. Biži li se biži.

Ja sam ti kume moj priskočio jednu tarabu, Joca Čvarak srušio kapiju A predsjednik Pera Birtaš lego u jendek. Toliko se uplašio da je zaboravio trčat. Te noći padala kiša pa mož mislit kako je bilo Peri u jendeku.

Dok si dlanom o dlan u parlamentu, ta ne samo u parlamentu nego u cilom šoru ni žive duše.

Duka Kec proviriva iz jedne kapije da vidi šta će biti. Kume moj, da si vidio što je to bila sprdnja. I dan danas se smijem kad se toga sitim.

Zasidnje je ovim "incidentom" prikinito i ne znam kad će biti nastavljeno. Kad me opet pozovu dođi i ti da budeš uz mene opozicija.

Sad moram žurit doma jer mi se moja baba zapritila da moram prije mraka dojt doma i pripremit janje za Uskrs.

Na kraju kume moj tebi i svima koji budu pročitali ovaj moj divan i ove novine želim SRETAN USKRS.

Vaš kum Tuna

RAVNICA

- Pa dobro, koji je već danas datung?

Jel nije dosta što nas lažu političari i oni s televizora, koji "u ugroženom i napaćenom (što je barem istina) kažnjenom čerez ničim isekiranim cankcijama, narodu", nude istinu na bilom čaršavu umotamu u šaren celofan! Pa vid ti mene. Ko da nisam naviko na tu svirku. Ali naši? Obećali su da će se moć kupit "Glas ravnice" u svim trafikama. A njeg nema pa nema. Ko cigaretle prid poskupljenje, jel buktenje dinarčića - Avramčića. Ta, da bar dileri prodaju, pa ajd čovik i više plati, al se ne boji. Ko je to još vidiyo!

Ko zna dokleg bi moj komšija Albe tiro i mlio ovu svoju litaniju, da ga nisam prikinio.

- Stani čovče. Prvo kad se uđe u kršćansku avliju, red je valjda kršćanski pozdravit. A da ti nisi što-god i gucnio?

- Jesam, pa šta? Al ne bi mi jako škodilo još malo. Tako sam bisan, da mi se grlo suši.

- Sram te bilo! Korizma, a ti ločeš!

- Osil ti pametniji od velečasnog. On kaže da se zdravo triba paštrit za dušu, al grijota bi bilo tilo zaparložit ko zadnju njivu.

E, tu sam se moro nasmijat i kazt:

- Vidim da ti tilo barem od duše ne pati. Nego da ti kažem ono za "Ravnicu" i trafike. E pa da vidiš, ja znam jednog čovika koji baš radi tamo, sad nisam baš ciguran jel baš u štampariji, al tamo je digod. Znaš, ljudi koji partijski nisu po čudi, nerado pripovidaju, jer ko zna?! Mogu lako dobit otkaz, jel bit pozvani na informativni divan. Znaš tamo i ubeđuju, a kad to ne vridi, bidne i bubataka, pa zato ti i neću kazt ime čovika. Daklem, on mi je ispriповido, al da nikom ne kažem, ne bi ni tebi da me nisi vuko za jezik, al ako staneš žvalit okolo, polupaću ti njušku. Di sam ono i stavo?

- Ta kod onog čovika, što još i nije čovik, jer se boji kazt šta zna!

- Magarče jedan! Al svedno,

ispripovidaću ti. Kaže mi on da se "Ravnica" štampa u priko dvi iljade komada! Znaš ti šta je to? Priko dvi iljade, a koliko je za "priko", to mu dođe ko nika poslovna tajna. Veli da se ova naša "Ravnica" čita i u Jevropi i Jameriki.

- Izem ti cili svit. Tamo stigne, a u naše trafike nikako!

- Ne trči ko ždribe prid rudu. Politika! Komegod se ne sviđa što se piše i kaže u brkove vladi i ostalim bitangama nika drugačija istina. A znaš kako naš narod kaže: "Jači ker je prvi na redu".

- Stani malo! Misliš valjda da sam toliko glupav das nisam pročitio druge novine, ko na priliku plavu "Borbu", el "Telegraf"? Sta tek ti laju na sve i svašta!

- E, moj Albe. Biblija kaže: "Blaženi koji viruju", a ja ti kažem blaženi koji su glupavi, jel njima je sve lipo i dobro, ako nisu baš zdravo gladni i ako ji ne vošte. Jel su te priko televizora toliko zaslipili da ne vidiš da su oni "SVOJI". Kad je iverje njevi crkveni vratiju metla mela?

Nego da ti do kraja ispriповidam kad si me već počekljiko po jeziku. Kaže mi isti taj da su niki dan s kamiončićom kupili "Ravnicu", jer "Duvan" i niki drugi dovanjaroši nisu tili poslati "Ravnicu" u trafike, pa narod ako oće, nek kupi, ako neće nek, ko što narod kaže: "poljubi pa ostavi!" Kobožage kažu da su to ustaške novine, jel za nji je svaki Bunjevac, koji prizna da je Rvat - ustaša. Ta i ona žuta rasčupana i ko da su joj, božem prosti, ašovom pravili usta, Madžarica, tvrdi da tu nema Rvata.

Kad je toliko kuražna i pametna šta je pobigla ovamo? Da je prije deset godina izjavila da u Madžarskoj neće biti Rusa, danas bi bila pridsidnica Madžarske, a možda i šire, a ode će bit - ko što trgovci kažu - artikal s ograničenim vikom trajanja.

No da se jopet vratim, ne na trafike, već na trafikoše. Jel su oni plaćeni po prodatom, jel po neprodanim novinama? Zašto bar po di koji nije upito svog gospoda boga direktora di su novine koje narod traž?

- Oš kazt da su ti ljudi krivi?

- Ne, neg nemoj se čudit što ovog neću da odam, koji je išo skupljat ne neprodane, već neposlale novine. Ta bar da su njim skinili špargu kojom su bile vezane, pa ajd da čovik poviruje da, jeto, narod neće da kupuje. Neg znaš šta me još čudi?

- Di bi znavo! Ta više ne znam ni šta sam ni za koga bi navijo.

- Čudi me što još nisu doneli zakon, al jezik prigrizo, mož se još i to desit!, da se naše rvatcke novine moraju štampat ćirilicom.

- Ajde! Jesil pri sebi?

- Nije to "ajde"! Vidiš li da sve virme moradu bit na ćirilici napisane, al izgleda samo tamo di živimo mi Rvati. Na "Tvornici čarapa 8. mart", jelda, pod kojim je imenom uknjižena u katastar, otkinili su ono "tvornica čarapa". Sad čorapa je čorapa, al i oni su ubardali da bi smišno bilo ime tvornice ovako: "Čarapa 8. mart", pa čerez tvornice utamanili i čorapu!

- Al da! Sićam se još s počela, kad su Madžarima za glasanje ćirilicom napisali imena. Bilo je tu i smija: "Dezsö" je ispo "Šavolj", da ti i ne pripovidam!

- Fala Bogu da su i tebi pukle oči, ko štenetu posli devet dana. E moj Albe, tijo sam ti štogod lipo kazt o Uskrsu, a ti izokrenijo divan pa nam sad priostaje da molimo Boga da slideće Uskrse dočekamo brez ćirilice i kukasti križova. Mi bi u Evropu. Ko je pametan, kreniće s nama.

Srićan Uskrs!

bać Stipan